

Ontwerp Projectplan Waterwet

Aanleg Verlengde Oude Maas

aanleg vispassage langs Molen- en Biltplas in Stevensweert

vastgesteld door het Dagelijks bestuur d.d. 16-03-2021
zgw document 2020-D126220

Hoofdstuk 1 Projectbeschrijving

1.1 Aanleiding en doel

In de gemeente Maasgouw ligt tussen de kernen Ohé en Laak en Stevensweert en het Julianakanaal het stroomgebied van de Oude Maas. De Maas had tot ±1850 vele vertakkingen. Ook ten noorden van Roosteren vertakte ze zich. De twee rivierarmen verenigden zich ter hoogte van Maasbracht, waardoor ze het "Eiland in de Maas" vormden met hierop de plaatsen Ohé, Laak, Stevensweert, het Bilt, het Eiland en de Brand. Het beginpunt van de Oude Maas werd gedempt, waardoor het eiland een schiereiland werd. Bovendien kon Maaswater niet meer binnenstromen, waardoor de Oude Maas nu enkel nog gevoed wordt door de Geleenbeek.

Maaswater stroomt in de huidige situatie enkel bij hoogwater vanuit de Maas de Oude Maas in. Bij deze hoogwatersituaties wordt de voormalige arm dan ook veel breder. Rond de Oude Maas werd vanaf 1960 grind gewonnen, waardoor twee grote Maasplassen zijn gevormd: de Molenplas en de Biltplas. Na het einde van de grindwinning in 2009 is een groot deel van het gebied ingericht als het natuurgebied "Stevol".

De Molenplas en de Biltplas zijn slecht passeerbaar voor vis vanuit de Maas. Dit komt door de geringe stroomsnelheid in beide plassen, waardoor de vissen de beekmonding van de Oude Maas en daarmee het bovengenoemde stroomgebied van de Geleenbeek niet kunnen vinden. Het verbeteren van de visoptrek is een van de maatregelen ten behoeve van de ecologische doelstellingen in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW).

Om de optrekbaarheid van de Oude Maas en Geleenbeek te verbeteren is Waterschap Limburg voornemens om langs de Molenplas en de Biltplas een omleiding aan te leggen (zie figuur 1). Deze nieuwe omleiding noemen we de "Verlengde Oude Maas". De realisatie van dit project draagt bij aan het behalen van die KRW-doelstellingen. De maatregel sluit aan op eerder uitgevoerde ecologische verbeteringen in de bovenloop van de Geleenbeek én op de ontsnipperingsmaatregelen zoals opgenomen in de gebiedsvisie Corridor Geleenbeekdal. Deze maatregelen zijn planologisch verankerd in het Tracébesluit voor de A2 Vonderen-Kerensheide, uitvoering 2025-2027. Op grond van artikel 5.4. van de Waterwet dient het waterschap daarvoor een projectplan op te stellen.

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

De locatie voor de toekomstige Verlengde Oude Maas bevindt zich in het Maasdal tussen de kernen Ohé en Laak en Stevensweert en het Julianakanaal in de gemeente Maasgouw. De hier aanwezige beek "Oude Maas" mondt via de Maasplassen, Molenplas en Biltplas, uiteindelijk uit in de Maas. De Oude Maas wordt volledig gevoed door de Geleenbeek. Ter hoogte van de Aasterbergweg komt de Geleenbeek via een sifon onder het kanaal door en gaat hier feitelijk gezien volledig over in de Oude Maas. De locatie ligt in het stroomvoerend rivierbed van Rijkswaterstaat alsmede het gebied waar Rijkswaterstaat het waterkwaliteitsbeheer voert (figuur 2 en 3).

Het projectgebied bestaat momenteel uit half open natuurgebied in eigendom van Natuurmonumenten dat grofweg wordt opgesloten tussen de Oude Maas aan de zuidkant, de Maasplassen aan de oostkant, de Verlengde Oude Maasweg aan de westkant en in het noorden door de Schuttersweg. Zie figuur 1. Het projectgebied wordt begraasd met vee van Natuurmonumenten en is deels begroeid met struweel en houtopstanden.

Door de aanleg van de Verlengde Oude Maas, ontstaat er een lokstroom en is er voor vissen weer een vindbare verbinding tussen de Maas en Oude Maas en daarmee een verbinding naar het bovengenoemde stroomgebied van de Geleenbeek.

Het volledige projectgebied, inclusief de Oude Maas, het natuurgebied en de maasplassen liggen in het inundatiegebied van de Maas zoals gedefinieerd in de Beleidsregels grote rivieren (Bgr) van Rijkswaterstaat.

Figuur 1 – Globale ligging nieuwe beekloop Oude Maas (blauwe lijn)

Figuur 2 – fragment stroomvoerend rivierbed (blauw)

Figuur 3 – fragment kaart waterkwaliteitsbeheer

1.3 Beschrijving van de waterstaatswerken (gewenste situatie)

Voorgenomen wijziging

In het kader van het verbeteren van de visoptrek is besloten om langs de Molenplas een omleidingsbeek aan te leggen. Deze omleidingsbeek, met de naam Verlengde Oude Maas, begint 50 meter bovenstrooms van het punt waar de Oude Maas in de Molenplas uitstroomt, nabij de verkeersbrug van de Prior Gielenstraat en mondt aan de noordzijde uit in de Biltplas ter hoogte van de brug Schuttersweg naar Stevensweert. De omleidingsbeek krijgt een slingerende loop door de oeverzone van de Molenplas en Biltplas. Gezien de beperkte beschikbare ruimte zal de slingering echter gering zijn. Daar waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van laagtes of oude structuren in het huidige landschap. Hiermee draagt het project ook bij aan de uitbreiding van aquatische levensgemeenschappen in de stroomgebied van de Oude Maas en Geleenbeek.

Op een aantal locaties kan de Verlengde Oude Maas overgestoken worden door middel van een twee houten bruggen en op twee locaties wordt een passeerbare duiker aangelegd. Op 5 plaatsen wordt een doorwaadbare plaats (voorde) aangelegd en ter hoogte van de natuurparkeerplaats langs de Verlengde Oude Maasweg kan de beek gekruist worden middels de duiker over de Molenbeek van Echt.

Aan de bovenstroomse zijde van de Oude Maas wordt een verdeelwerk gerealiseerd om het water uit de Oude Maas te verdelen tussen de Molenplas en de Verlengde Oude Maas. Er wordt een waterverdeling gemaakt zodat bij een gemiddelde basisafvoer een afvoer van circa 300 l/s de Verlengde Oude Maas in wordt gestuurd en circa 900 l/s de Maasplassen in stroomt. Deze debietverdeling is zodanig gekozen dat er altijd voldoende water de Maasplassen in stroomt ten behoeve van de doelstelling van de Molenplas en het compenseren van het lekverlies binnen de Maasplassen. Dit inlaatwerk wordt gerealiseerd middels een duiker met een 'overdiepte' van circa 20cm ten opzichte van de beekbodem, zodat zich in de duiker een waterbodem kan vormen t.b.v. ecologische doelen en vispasseerbaarheid. Deze duiker wordt uitgevoerd middels betonnen kokerprofielen.

Om een voldoende waterverdeling tussen de Molenplas en de aan te leggen Verlengde Oude Maas te garanderen wordt een onderwaterdrempel van circa 35cm aangelegd in de monding van de Oude Maas, benedenstrooms van het inlaatwerk van de Verlengde Oude Maas. Door de beperkte opstuwing als gevolg van deze drempel kan er voldoende water in de Verlengde Oude Maas stromen. Deze drempel heeft geen nadelige gevolgen voor het debiet richting de Molenplas en heeft geen nadelig effect op de hydraulische werking van het winterbed van de Maas.

Het basisprofiel van de Verlengde Oude Maas heeft een waterkolom van circa 50 centimeter en een bodembreedte van circa drie meter. De taluds worden aangelegd met een gemiddelde helling van 2:3. De taluds bij de voorden hebben een gemiddelde helling van 1:5, geschikt voor landbouwvoertuigen en vee. Daarnaast is rekening gehouden met een onderhoudspad van vier meter aan de oostzijde van de Verlengde Oude Maas.

Tussen de instroom van de Verlengde Oude Maas en de natuurparkeerplaats kan de aan te leggen beekloop over grote lengte bestaande laagtes volgen, die daarvoor op diepte wordt gebracht. Tussen de natuurparkeerplaats en de monding bij de Schuttersweg wordt een nieuwe bedding gegraven voor de Verlengde Oude Maas. Om deze bedding te kunnen realiseren wordt het bos nabij de Schuttersweg deels gerooid en opgehoogd met vrijkomende grond uit het gebied.

Voor de kruising met de Molenbeek Echt wordt een duiker aangelegd. Deze duiker heeft eveneens een 'overdiepte' van 20 centimeter ten opzichte van de beekbodem, zodat zich in de duiker een waterbodem kan vormen t.b.v. ecologische doelen en vispasseerbaarheid. Deze duiker wordt uitgevoerd middels betonnen kokerprofielen. De Molenbeek Echt kruist deze koker haaks en stroomt in een natuurlijk beekprofiel over de duiker heen.

Bij de uitstroom van de Verlengde Oude Maas in de Biltplas wordt een lokstroom gecreëerd. Deze wordt gerealiseerd middels een smaller worden verticaal profiel dat bestaat uit een prefab elementen met een interne maat van circa 3,00 meter breed en circa 1,60 meter hoog aan de bovenstroomse kant, en maat van circa 1,50 meter breed en circa 1,60 meter hoog aan de uitstroomzijde. Deze wordt verdiept (20 cm) aangebracht, zodat zich in het profiel een waterbodem kan vormen. De uitstroom wordt bepaald door het niveau van de Biltplas. Aan de uitstroomzijde van de Verlengde Oude Maas wordt in overleg met de ecoloog een aantal voorzieningen zodanig geplaatst dat de lokstroomwerking gegarandeerd wordt.

Het grootste deel van de vrijkomende grond uit de Oude Maas moet worden afgevoerd. Een deel wordt verwerkt in het werk en in het aan te leggen onderhoudspad. Incidenteel wordt grond gebruikt om laagtes in het terrein te dempen en om taluds van grondterpen te verstevigen. Hergebruikmogelijkheden van grond in en nabij het projectgebied worden onderzocht, waarbij zoveel mogelijk van de waterbodem wordt hergebruikt binnen het projectgebied met als uitgangspunt het stand-still beginsel zoals dat is geregeld in het Bbk (Besluit Bodem Kwaliteit) en door toepassing van de op-en nabij -regel Bbk (artikel 36 Bbk).

Ter plaatse van de beekcrossingen en kunstwerken wordt over een beperkte lengte anti-bever voorzieningen getroffen die graven in oevers en/of achter kunstwerken en landhoofden moet voorkomen.

Op de oevers wordt verder uitgegaan van spontane ontwikkeling van een kruidenrijke oever- en graslandvegetatie.

Wijze van uitvoering

De projectplanning is erop gericht, dat in de zomer van 2021 begonnen wordt met de werkzaamheden. Naast het doorlopen van de verschillende procedures dient voorafgaand aan de start van het werk een aantal voorbereidende ingrepen uitgevoerd te worden op basis van het opgestelde ecologisch werkplan. Deze werkzaamheden vormen daarom geen onderdeel van de aanbesteding voor de Verlengde Oude Maas en houden globaal in:

- Uitvoeren ecologische schouw te rooien, te knotten en af te zetten beplantingen voor broedseizoen 2021.
- Uitvoeren kapwerkzaamheden en het knotten en doorvoeren van hakhoutbeheer bij te behouden bomen langs de Oude Maas voor broedseizoen 2021.

Vervolgens starten vanaf september 2021 de werkzaamheden voor de aanleg van de Verlengde Oude Maas. De werkvolgorde, werkwijze en planning zijn ter keuze van de aannemer, maar dienen voor uitvoering ter goedkeuring aan opdrachtgever te worden voorgelegd. De aannemer is, samen met de opdrachtgever, verantwoordelijk voor de communicatie met de omgeving in de aanloop naar de uitvoering en tijdens het werk.

De Verlengde Oude Maas wordt aangelegd over een lengte van circa 2.350 meter, waarbij over 2.250 meter een geheel nieuwe beekbedding wordt gegraven. Bovenstrooms sluit de aan te leggen Verlengde Oude Maas aan op de Oude Maas en benedenstrooms op de Biltplas. Het inlaatwerk bestaat uit het aanleggen van een betonnen koker met een lengte van circa 5 meter en de visoptrek wordt gerealiseerd middels het aanleggen van een beekloop met betonnen verticale wanden over een lengte van circa 45 meter. Daarnaast wordt over circa 40 meter ter hoogte van de Molenbeek Echt een nieuwe beekcrossing (aquaduct) aangelegd. Deze zorgt ervoor dat de Verlengde Oude Maas zonder hinder onder de Molenbeek Echt door kan stromen.

Om structuurberief van de weides rondom de Verlengde Oude Maas te voorkomen worden de graafwerkzaamheden uitgevoerd via het aan te leggen onderhoudspad van het Waterschap en, voor zover het onderhoudspad niet bruikbaar is, via rijplaten.

De aannemer dient middels een sonderingsplan aan te tonen dat structuurbederf van de ondergrond ter plekke van de platenbaan voorkomen is. Na afloop van het werk wordt de voormalige platenbaan opnieuw ingezaaid met een weidemengsel. Indien nodig de ondergrond woelen om deze los te maken.

Voorgescreven in het bouwplaats-inrichtingsplan is de toepassing van rijplaten in het werk, voor zover het transport niet via het toekomstig onderhoudspad kan plaatsvinden. De aanleg van tijdelijke gronddepots is ter keuze van de aannemer. Het betreft een depot met schone grond, een depot met waterbodemplasse A en een depot met waterbodemplasse B. Eventuele depots voor de lange termijn worden voorzien buiten het plangebied en buiten het rivierbed van de Maas. Deze dienen voor akkoord te worden voorgelegd aan opdrachtgever.

Bij de uitvoering zal worden voldaan aan de zorgplicht zoals beschreven in artikel 6.15 van het Waterbesluit en de artikelen 6.8 en 6.9 van de Waterregeling en artikel 7 van het Besluit bodem kwaliteit.

Te treffen voorzieningen

Structuurbederf van het grasland waarin de Verlengde Oude Maas wordt gegraven wordt voorkomen door toepassing van een baan van rijplaten vanaf de perceeltoegang aan de Verlengde Oude Maasweg tot het verste punt van de uit te voeren grondwerken verplicht te stellen. Dit geldt voor die terreindelen die niet via het onderhoudspad bereikbaar zijn.

De afvoer van de grond die vrijkomt uit de Verlengde Oude Maas geschiedt in overleg met de aannemer. De beschikbare opties om het werkgebied in- en uit te rijden betreffen de perceeltoegangen aan de Verlengde Oude Maasweg en de toegang aan de Prior Gielenstraat. De uiteindelijke keuze vindt plaats in overleg met gemeente Maasgouw en de aannemer ten behoeve van de verkeersveiligheid en het schoonhouden van de rijweg.

Het ecologisch werkprotocol en de inzet van de ecologisch deskundige daarbij zijn onderdeel van het werk. Hiermee wordt invulling gegeven aan de zorgplicht uit de Wet natuurbescherming.

Het huidige betonnietscherm ten behoeve van bescherming van de Molen- en Biltplas wordt gehandhaafd.

Te realiseren kunstwerken worden zo aangelegd en/of verankerd zodat zijn bestand zijn tegen de stroomsnelheden die optreden tijdens hoogwatersituaties. Zie dwarsprofielen bijlage 3 en 4.

Financieel nadeel

Als gevolg van dit projectplan is geen financiële schade voorzien die uitvoering van het project in de weg staat. Indien een belanghebbende ten gevolge van dit besluit toch schade lijdt of zal lijden, die redelijkerwijs niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en ten aanzien waarvan de vergoeding niet of niet voldoende anderszins is verzekerd, kan op grond van artikel 7.14 van de Waterwet een verzoek om schadevergoeding worden ingediend. Het verzoek om schadevergoeding bevat een motivering en een onderbouwing van de hoogte van de gevraagde schadevergoeding. Voor de wijze van indiening van een dergelijk verzoek en voor de procedure wordt verwezen naar de Verordening Nadeelcompensatie Waterschap Limburg. Op de hier bedoelde verzoeken om schadevergoeding is naast artikel 7.14 van de Waterwet ook de Verordening Nadeelcompensatie Waterschap Limburg van toepassing.

1.4 Beschikbaarheid gronden

De werkzaamheden met betrekking tot de aanleg van de Verlengde Oude Maas hebben wat betreft het werkterrein een relatie met de volgende kadastrale percelen uit sectie F van de kadastrale gemeente Maasbracht:

- 2135 (Moeras en bosgebied noordzijde)
- 2189 (wegtalud Schuttersweg en oever Biltplas)
- 2228 (Biltplas en oever)
- 2297 (groenzone naast Biltplas)
- 2297 (groenzone naast Biltplas en Molenplas en wegtalud)
- 2312 (groenzone naast Biltplas en Molenplas)

Evenals de volgende kadastrale percelen uit sectie B van de kadastrale gemeente Stevensweert:

- 2402 (weide en Biltplas)
- 2651 (weide westelijk van verlengde Oude Maasweg)
- 2843 (groenzone naast Biltplas en Molenplas en wegtalud)

Het grootste gedeelte van de Verlengde Oude Maas is samen met het aanliggende natuurgebied in eigendom bij Vereniging Natuurmonumenten. Met eigenaar zijn afspraken gemaakt over de toegang tot het natuurgebied en gedeeltelijk gebruik daarvan als werkterrein.

Het perceel aan de noordzijde, grenzend aan het wegtalud van de Schuttersweg is in eigendom bij de gemeente Maasgouw. Met de gemeente zijn afspraken gemaakt over de aanpassing van het talud en het perceel.

De afspraken met betrekking tot het eigendom, beheer en onderhoud na uitvoering van de werkzaamheden worden verwoord in een eigendom, beheer en onderhoudsplan (EBO-plan).

1.5 Effecten van het plan

Na uitvoering van het project is de Geleenbeek (via de Oude Maas) beter optrekbaar voor vissen, is de waterverdeling tussen de Molenplas en de Verlengde Oude Maas geregeld en de functionaliteit van de Molenplas en Biltplas in stand gehouden en voldoet de Oude Maas - Geleenbeek aan de KRW-normen. De nieuw aangelegde beekloop is vrij optrekbaar voor vissen.

1.6 Legger

Ingevolge artikel 5.1, eerste lid, van de Waterwet draagt de beheerder zorg voor de vaststelling van een legger. In de legger worden de ligging, vorm, afmeting en constructie waaraan waterstaatswerken moeten voldoen omschreven. Door de provincie is in de Waterverordening Limburg nader omschreven welke waterlopen in de legger vastgelegd dienen te worden en wanneer ontwerpgegevens moeten worden opgenomen.

Daarnaast schrijft artikel 78, tweede lid van Waterschapswet voor dat het waterschap dient te beschikken over een legger waarin de onderhoudsplichtigen en onderhoudsverplichtingen zijn opgenomen. Beide wettelijke verplichtingen zijn door het waterschap in één legger geïntegreerd.

De legger bepaalt op grond van de Keur tot waar het regime van de Keur van toepassing is. De Keur bevat gebods- en verbodsbepalingen en biedt een grondslag voor algemene regels. Deze bepalingen zijn verschillend voor in de legger opgenomen primaire en secundaire oppervlaktewateren.

Naar aanleiding van het projectplan dient de legger te worden aangepast. Zo dient de Verlengde Oude Maas als primaire watergang aan de legger te worden toegevoegd.

Voor het wijzigen van de legger zal een separaat besluit worden opgesteld. De procedures worden op elkaar afgestemd omdat beide besluiten onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

In verband met de helderheid naar de burger worden zowel het ontwerpprojectplan, als het ontwerp besluit tot aanpassen van de legger, gezamenlijk ter inzage gelegd. Zo worden de belangrijkste gevolgen van de besluitvorming als een geheel in beeld gebracht. Na afloop van de ter inzage legging worden het projectplan en het leggerbesluit, samen met de eventueel ontvangen zienswijzen, aan het bestuur ter besluitvorming voorgelegd. Het besluit tot de leggerwijziging en het besluit tot vaststelling van het projectplan worden gelijktijdig bekend gemaakt en treden daarna in werking.

1.7 Beheer en onderhoud

Vereniging Natuurmonumenten is eigenaar en beheerder van de percelen waar de nieuwe beekloop van de Verlengde Oude Maas gerealiseerd wordt, dit blijft in de toekomst ongewijzigd. Waterschap Limburg wordt beheerder van de beekloop Verlengde Oude Maas, het aan te leggen onderhoudspad aan de oostkant van de beek en de bijbehorende kunstwerken. Na uitvoering van de werkzaamheden voert Waterschap Limburg eveneens het onderhoud van de beekloop en het onderhoudspad uit. Het toekomstig beheer en onderhoud van de nieuwe inlaatconstructie, de beekkruising met de Molenbeek Echt en de nieuwe vispassage komen eveneens bij het waterschap. Een deel van het beheer van de vegetaties, (struin)bruggen en de voorden zal overgedragen worden aan de Vereniging voor behoud van Natuurmonumenten. In het nog op te stellen beheer- en onderhoudsplan wordt de situatie van eigendom, beheer en onderhoud nader toegelicht. Het beheer en onderhoudsplan wordt in het voortraject in samenspraak met de stakeholders opgesteld en ingevuld. Nadat de werkzaamheden gereed zijn, wordt dit definitief gemaakt op basis van de gerealiseerde werken.

In onderstaande tabel is de verdeling in verantwoordelijkheden ten aanzien van beheer en onderhoud opgenomen.

Inrichtingselement.	Aantal/ Lengte	Eigendom	Beheer	Onderhoud
Verlengde Oude Maas (Natte Profiel)				
Verlengde Oude Maas (Natte Profiel)	2.400m	WL	WL	WL
Oude Maas		RWS	RWS	RWS
Bilt- en Molenplas		NaMo	NaMo	NaMo
Aangrenzende Terreindelen (Droge profiel)				
Bloem- en Faunarijk grasland		NaMo	NaMo	NaMo
Struweel en Bos		NaMo	NaMo	NaMo
Solitaire Bomen		NaMo	NaMo	NaMo
Voorzieningen				
Instroomvoorziening (verzonken inlaat)	15,00 m	WL	WL	WL
Uitstroomvoorziening (betonnen U-profiel)	100,00 m	WL	WL	WL
Duiker	35,00m	WL	WL	WL
Duikers	2 stuks	WL	WL	WL
Voorde	5 stuks 10m ² /st	WL	WL	WL
Versterkte oevers Oude Maas	35,00 m	RWS	RWS	RWS
Versterkte oevers Biltplas	100,00 m	NaMo	NaMo	NaMo
Onderhoudspad Verlengde Oude Maas	2.500 m	WL	WL	WL
Struinpaden		NaMo	NaMo	NaMo
Struinbruggen	2 stuks	NaMo	NaMo	NaMo

1.8 Samenwerking

De aanleg van de Verlengde Oude Maas is primair een samenwerkingsproject van Waterschap Limburg en Rijkswaterstaat. In verband met de raakvlakken in het eigendom, wordt bij de planning en uitvoering van het werk samengewerkt met de Vereniging voor behoud van Natuurmonumenten. Natuurmonumenten is eigenaar van het plangebied en de genoemde Maasplassen.

In de voorbereiding van dit plan heeft het waterschap met de gemeente Maasgouw en belanghebbenden gesproken en afspraken gemaakt over de toekomstige situatie:

- Het plan is afgestemd met de gemeente;
- Met TenneT worden afspraken zijn gemaakt over het werken in de nabijheid van hoogspanningsmasten;
- Daarnaast zijn afspraken gemaakt met de leidingbeheerders.

Hoofdstuk 2 Verantwoording

2.1 Verantwoording op basis van wet- en regelgeving

Het werk dient bij te dragen aan de doelstellingen van de Waterwet. De toepassing van de Waterwet is gericht op:

- a) het voorkomen en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste (artikel 6.18 Waterwet), in samenhang met
- b) bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- c) vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen (artikel 2.1 Waterwet).

De bijdrage van dit project bestaat uit:

a) *voorkomen*

Om de visoptrek van de Geleenbeek te verbeteren is Waterschap Limburg van plan om langs de Molenplas en de Biltplas een omleiding aan te leggen. Het verbeteren van de visoptrek is een van de ecologische doelstellingen in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW).

Beleidsregels grote rivieren (Bgr).

De maatregelen in het stroomvoerend regime vallen onder respectievelijk artikel 5 f en g van de Beleidsregels; “de realisatie of verbetering van natuur” en “de verbetering van de waterkwaliteit”.

De toestemming van artikel 5 f en g Bgr wordt alleen gegeven indien:

- a. er sprake is van een zodanige situering en uitvoering van de activiteit dat het veilig functioneren van het waterstaatswerk gewaarborgd blijft;
- b. er geen sprake is van een feitelijke belemmering voor vergroting van de afvoercapaciteit, en
- c. er sprake is van een zodanige situering en uitvoering van de activiteit dat de waterstandsverhoging of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is.

Daarnaast dienen de resterende waterstandseffecten of de afname van het bergend vermogen duurzaam te worden gecompenseerd waarbij de financiering en de tijdige realisering van de maatregelen gezekerd zijn.

Naar aanleiding van voorgaande en na rivierkundige toetsing volgens het rivierkundige beoordelingskader 5.0 wordt het volgende opgemerkt.

- a. Situering en uitvoering m.b.t. de veiligheid en het functioneren van waterstaatswerken:

De wijzigingen in het ontwerp hebben geen gevolgen voor het veilig functioneren van waterstaatswerken.

- b. Feitelijke belemmering:

Er ontstaat geen feitelijke belemmering.

- c. Situering en uitvoering m.b.t. waterstandverhoging en bergingscapaciteit:

De beoordeling van het projectplan op dit onderdeel is uitgevoerd op basis van expert judgement. De effecten dienen te worden beoordeeld aan de hand van een afvoer met een herhalingsdij van 1/100 per jaar, van toepassing op activiteiten in het stroomvoerende deel van de Maasvallei.

De omleiding van de beek zoals aangegeven heeft geen negatief effect op de waterstanden. Dit geldt voor de as van de rivier en het winterbed.

Depots (tijdelijk): in het projectplan omschreven als 'de aanleg van gronddepots is ter keuze van de aannemer'. Het betreft een depot met schone grond (klasse AW), klasse A en klasse B. Eventuele depots voor de lange termijn worden voorzien buiten het plangebied en buiten het rivierbed van de Maas. Deze dienen voor akkoord te worden voorgelegd aan opdrachtgever.

Effecten op de stroomsnelheden en morfologie:

Bij zeer hoge afvoeren (> 2000 m³/s) wordt het rivierbed tussen het Julianakanaal en de waterkering rond Stevensweert/Ohé en Laak stroomvoerend. Pas dan vindt een deel van de Maasafvoer via dit traject van de vroegere Oude Maas plaats. Zelfs bij hoge afvoeren blijven de snelheden in het projectgebied Verlengde Oude Maas laag en zijn er weinig ongewenste effecten op de morfologie te verwachten.

NB: het projectgebied op zich inundeert vanaf een afvoer van ongeveer 1500 m³/s.

Conclusie:

Er ontstaat geen feitelijke belemmering. Het functioneren, de sterkte en stabiliteit van waterstaats- en andere kunstwerken is gewaarborgd. Er zijn geen waterstandeffecten. Het project leidt niet tot ongewenste morfologische effecten.

De exacte locatie van de depots (binnen of buiten het rivierbed) is nog niet bekend. Indien depotvorming in het rivierbed wordt gepland dan is een voorwaarde dat het negatieve effect op de waterstanden en morfologie zo gering mogelijk is. Bij de keuze van de locatie en de afmetingen/richting van de depots dient hiermee rekening te worden gehouden.

b) chemische en ecologische kwaliteit

Het project voldoet aan de doelstellingen uit de kader Richtlijn Water en het beekmondingen Convenant 2016 - 2021. Door de realisatie van de nieuwe watergang wordt de visoptrek van de Maas richting de Geleenbeek bevorderd (kwaliteit). De ecologische diversiteit van de Molenplas en Biltplas en het natuurgebied ter plekke wordt versterkt, doordat zich in en langs de Verlengde Oude Maas natuurwaarden kunnen ontwikkelen. Ook ontstaat leefgebied voor doelsoorten en potenties voor habitattypen die binnen het aangrenzende gebied beschermd zijn.

Chemie

De activiteiten vinden plaats in het deel waar Rijkswaterstaat het water(bodem)kwaliteitsbeheer voert. Voor de ontgraving ten behoeve van de realisatie van de nieuwe watergang is de te ontgraven specie onderzocht. De herbruikbare kwaliteitsklassen bodemmateriaal (inclusief PFAS) zijn vastgelegd in de milieu hygiënische verklaring, het waterbodemonderzoek, zie bijlage 5. Het ontgraven en toepassen van deze specie is geregeld in het Besluit bodemkwaliteit en het Besluit lozen buiten inrichtingen. Dit is verder inzichtelijk gemaakt in het grondstroomschema, zie bijlage 10. Een deel van het vrijgekomen bodemmateriaal (maximaal 7.695 m³) wordt gebruikt voor het toepassen binnen het projectgebied. Dit betekent dat dit wordt gezien als de "op en nabij regel" uit het Besluit bodemkwaliteit, artikel 36. Rijkswaterstaat stemt hiermee in.

Ecologie

Toetsingskader waterkwaliteit (BPRW-toets).

Rijkswaterstaat voert in dit deel van het plangebied het waterkwaliteitsbeheer. De verlenging Oude Maas betreft een KRW-maatregel. De BPRW toets is doorlopen, het stroomschema Rijkswaterstaat is als bijlage 9 toegevoegd.

KRW-toets

Watergerelateerde projecten moeten voor uitvoering getoetst worden aan de KRW-eisen. Hierbij horen de hoofddoelen van de KRW - geen achteruitgang van de bestaande toestand van het oppervlaktewater en het niet in gevaar brengen van het tijdig bereiken van een goede toestand – niet in het gedrang te komen. Bij vergunningverlening vindt toetsing aan de KRW-eisen plaats aan de bepalingen uit artikel 6.21 van de Waterwet en aan water(beheer)plannen.

In deze KRW-toets is dit project nagegaan welk effect de ingreep heeft op de biologische kwaliteitselementen. Met de biologische kwaliteitselementen worden de macrofauna, de macrofyten, vissen en de (fysisch)-chemische waterkwaliteit bedoeld. Bij de monding Oude Maas/Geleenbeek is sprake van een ingreep in de hydro-morfologie van het watersysteem, die bedoeld is om de toestand van de beek (lees: de vismigratie) te verbeteren. Het gaat hier om werkzaamheden gedurende een relatief korte periode.

Doordat er een nieuwe watergang wordt gegraven (i.p.v. uitvoering in de bestaande beek), beperkt het effect op de biologische kwaliteitselementen zich tot de twee locaties waar de watergang aansluit op het bestaande watersysteem. Deze beperkte en zeer lokale ingreep heeft geen gevolgen voor de reeds aanwezige macrofauna, vissen en macrofyten. Effecten op de fysisch-chemisch waterkwaliteit worden niet verwacht. Alternatieve of mitigerende maatregelen om achteruitgang van kwaliteitselementen te voorkomen zijn niet aan de orde.

Op basis van het bovenstaande wordt geconcludeerd dat tijdens de uitvoering slechts sprake is van lokale aantasting. Deze aantasting is daarbij van tijdelijke aard, waardoor op het niveau van het waterlichaam Oude Maas/Geleenbeek geen significant effect ontstaat. Na realisatie zullen de maatregelen juist een positieve invloed hebben op het behalen van de KRW-hoofddoelen.

c) gevolgen maatschappelijke functies watersysteem

Het project heeft tot doel het verbeteren van de visoptrek van de Geleenbeek en het Geleenbeekdal. Het verbeteren van de visoptrek zorgt voor een positieve bijdrage aan het realiseren van een goedwerkend watersysteem. De aanleg van de nieuwe watergang heeft geen negatieve effecten voor de omgeving.

De aanleg van Verlengde Oude Maas levert een positieve bijdrage aan de instandhouding van de kernkwaliteiten Goudgroene en Bronsgroene Natuurzone.

2.2 Verantwoording op basis van beleid

Uitvoering van het project “Verlengde Oude Maas” vereist een vastgesteld projectplan Waterwet op grond van artikel 5.4 van de Waterwet.

Het project maakt onderdeel uit van het Beekmondingen convenant (2016 - 2021) dat Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg hebben afgesloten ten behoeve van het behalen van de KRW doelstellingen. De aanleg van de Verlengde Oude Maas is tevens onderdeel van het in opdracht van Waterschap Roer en Overmaas, rechtsvoorganger van Waterschap Limburg, en Rijkswaterstaat opgestelde project en gebiedsvisie Corridor Geleenbeekdal.

Daarnaast kan de aanleg van de Verlengde Oude Maas worden gezien als een gedeeltelijke invulling van de provinciale ambities ten aanzien van de invulling van de Goudgroene en Bronsgroene Natuurzone ter plekke.

2.3 Verantwoording van de keuzen in het project

Ten behoeve van de uitvoering van het projectplan zijn onderstaande aspecten beoordeeld:

Planologische inpassing

Het plangebied voor de aanleg van de Verlengde Oude Maas en bijbehorende voorzieningen ligt planologisch gezien binnen de reikwijdte van het bestemmingsplan Stevensweert van de gemeente Maasgouw.

Het terrein kent de enkelbestemmingen Natuur en Water en de dubbel bestemmingen Waarde – Ecologie, Leiding – Hoogspanningsverbinding en Waterstaat – Stroomvoerend rivierbed. Op grond van deze bestemmingen is een omgevingsvergunning noodzakelijk voor de uitvoering van het project. Naar verwachting wordt deze door de gemeente Maasgouw verleend. Een aanvraag daartoe wordt bij de gemeente Maasgouw ingediend.

Bij de provincie Limburg is een kapmelding gedaan op grond van H4 van de Wet natuurbescherming. De hieruit voorkomende herplantplicht wordt gerealiseerd door het spontaan laten opkomen van beplanting, waarbij aangesloten wordt op het huidige beheer.

Bodem

Op basis van het bodemonderzoek uitgevoerd door Geonius Milieu in 2020 (bijlage 5) zijn de volgende conclusies te trekken:

- De aanwezige waterbodem is beoordeeld als deels klasse Altijd toepasbaar, deels als klasse A en deels als klasse B.
- Getoetst op basis van rijkswater, blijkt dat artikel 36 (Bbk) de op-en-nabij-regel van toepassing is.

Archeologie

Het projectgebied heeft geen dubbelbestemming archeologie in het vigerende bestemmingsplan en op de verwachtingskaart van de gemeente is het gebied aangeduid als gebied met lage of onbekende verwachting dan wel gebied zonder verwachting. Dit wordt bevestigd door het archeologisch bureauonderzoek uit (bijlage 6) uitgevoerd in het kader van het project. Hierin wordt geconcludeerd dat er voor de verlegging van de Oude Maas geen aanvullend onderzoek noodzakelijk is.

Kabels en Leidingen

Ter plekke van de vispassage / aansluiting op de Biltplas nabij de brug naar Stevensweert is een kabel en leidingkruising, deze wordt in overleg met de leidingbeheerders nader beschouwd in het vervolgtraject.

Met de beheerder van de hoogspanningsleidingen parallel aan de aan te leggen beek is overleg geweest. Hieruit zijn restricties en voorwaarden voor de uitvoering geformuleerd. Deze worden toegevoegd aan het contract met de aannemer.

Explosieven

In overleg met de gemeente Maasgouw wordt nader bepaald of onderzoek naar de eventuele aanwezigheid van Niet Gesprongen Explosieven (NGE) in het werkgebied noodzakelijk is. Eventueel detecteren en benaderen van NGE zal indien mogelijk worden gecombineerd met de voorgenomen graafwerkzaamheden.

Milieu Effect Rapportage

Een MER-beoordeling is niet nodig, omdat geen primaire waterkeringen worden gerealiseerd, geen significant effect op Natura2000-gebied ontstaat, noch de provinciale milieuverordening in het geding is.

Quickscan flora en fauna

Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep komen streng beschermde soorten voor (vleermuizen, overige zoogdieren, broedvogels). Negatieve effecten worden voorkomen door het treffen van voorzorgsmaatregelen/mitigerende maatregelen voorafgaand en tijdens de werkzaamheden, zoals beschreven in de natuurtoets (Bijlage 7).

Bij het graven van watergangen en de overige werken wordt de zorgplicht in acht genomen. Om negatieve effecten op flora en fauna te voorkomen worden de werkzaamheden uitgevoerd conform het ecologisch werkprotocol uit de Natuurtoets en de gedragscode Flora en Faunawet Waterschappen (2012) en indien gereed de nieuwe gedragscode Wet Natuurbescherming van de Unie van Waterschappen.

2.4 Benodigde vergunningen en meldingen

Omgevingsvergunning

De voorgenomen werkzaamheden liggen binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Stevensweert". Voor de uit te voeren werken is als gevolg van dit bestemmingsplan een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht nodig voor de aanleg van de Verlengde Oude Maas als watergang en de uitvoering van bijkomende werken. Deze wordt aangevraagd.

Onderdeel van de vergunningaanvraag bij de gemeente is tevens de toetsing aan de provinciale omgevingsverordening ten aanzien van de uitvoering van werkzaamheden binnen de Goudgroene Natuurzone, de Bronsgroene Landschapszone.

Wet Natuurbescherming: soortenbescherming

Het aanvragen van een ontheffing als gevolg van overtreding van verboden uit H2 en H3 van de Wet natuurbescherming (WNB) is niet van toepassing, omdat voldaan kan worden aan de zorgplicht door te werken op basis van een ecologisch werkplan. Voor het rooien van bomen wordt een kapmelding in het kader van H4 van de Wet natuurbescherming gedaan.

Wet natuurbescherming: gebieden (tijdelijke stikstof depositie)

Een WNB ontheffing voor de stikstof is niet nodig. Dit blijkt uit de hiervoor uitgevoerde berekening middels het Aeriusberekening- tool. De onderliggende Aeriusberekening is hiervoor beschikbaar.

Besluit bodemkwaliteit

Voor het toepassen van de vrijkomende grond of tijdelijke opslag zal tijdens de uitvoering een melding worden gedaan bij het meldpunt bodemkwaliteit (BBK).

Besluit lozen buiten inrichtingen

In verband met het werken in de Oude Maas, de Molen- en de Biltplas zal te zijner tijd een melding op grond van het Besluit lozen buiten inrichtingen (BLBI) worden gedaan bij Rijkswaterstaat. Dit geldt voor de activiteiten sloop-, renovatie – of nieuwbouw vaste objecten (artikel 3.11) en ten behoeve van het ontgraven baggeren van het bodemmateriaal (artikel 3.17). De nieuwbouw voor duikers en bruggen worden gezien als activiteit zoals geregeld in artikel 3.11 BLBI.

Houten bruggen

Voor de houten bruggen, de struinpaden en de eventuele nieuwe vegetatie die in beheer komen van Natuurmonumenten is een watervergunning dan wel melding op basis van de Waterwet nodig van Rijkswaterstaat.

Tijdelijke werken

Voor de realisatie van tijdelijke gronddepots, werkterreininrichting korter dan zes maanden binnen het rivierbed dient een melding op basis van de Waterregeling te worden ingediend.

2.5 Communicatie

De aanleg van de Verlengde Oude Maas maakt onderdeel uit van de KRW doelstellingen. Het project is als 'maatregel 7' opgenomen in het project Corridor Geleenbeekdal. Dit project is in 2010 in samenspraak tussen Rijkswaterstaat Zuid-Nederland en voormalig Waterschap Roer en Overmaas tot stand gekomen. Daarbij heeft tevens overleg plaatsgevonden met de Vereniging voor behoud van Natuurmonumenten als eigenaar van de gronden. De eerste ontwerpen zijn in 2015 vastgesteld.

In navolgende jaren heeft het Waterschap overleg gevoerd met Rijkswaterstaat omtrent het behalen van de projectdoelstellingen en met Vereniging Natuurmonumenten afspraken gemaakt met betrekking tot het beheer en onderhoud van de Verlengde Oude Maas en de parallel gelegen beheerstroken.

De gemeente Maasgouw staat positief tegenover het de aanleg van Verlengde Oude Maas als onderdeel van het realiseren van de doelen voor Corridor Geleenbeekdal. Zij heeft dit standpunt de afgelopen jaren meermaals zowel ambtelijk en bestuurlijk met het Waterschap gedeeld.

Voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden worden de omwonenden schriftelijk geïnformeerd over de geplande activiteiten. Mijlpalen in het project worden gepubliceerd op de website van Waterschap Limburg.

Hoofdstuk 3 Rechtsbescherming

Projectplan

Dit projectplan is voorbereid overeenkomstig de procedure zoals opgenomen in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (uniforme openbare voorbereidingsprocedure).

Het ontwerp projectplan Waterwet wordt zes weken ter inzage gelegd. In die periode kunnen belanghebbenden een zienswijze over het ontwerp van het projectplan bij het dagelijks bestuur van het waterschap indienen. Na deze periode wordt het projectplan, met eventueel daarbij gevoegd de zienswijzen en de reactie van het waterschap daarop, vastgesteld.

Alleen belanghebbenden die tijdig over het ontwerpbesluit een zienswijze naar voren hebben gebracht of belanghebbenden die niet kan worden verweten geen zienswijze over het ontwerpbesluit naar voren te hebben gebracht, kunnen tegen het besluit tot vaststelling van het projectplan beroep instellen.

Legger

Het ontwerpbesluit tot aanpassen van de legger wordt gelijktijdig met het projectplan ter inzage gelegd. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kunnen belanghebbenden, gedurende een periode van zes weken vanaf de dag waarop het ontwerpbesluit ter inzage is gelegd, schriftelijk of mondeling hun zienswijze over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Een zienswijze moet worden gericht aan het dagelijks bestuur van het Waterschap Limburg, Postbus 2207, 6040 CC Roermond. U kunt deze zienswijze ook ondertekend per e-mail doorsturen naar info@waterschaplimburg.nl

Ondanks de relatie tussen deze 2 ontwerpbesluiten moeten er tegen beide ontwerpbesluiten aparte zienswijzen worden ingediend omdat de besluiten betrekking hebben op verschillende aspecten en zijn gebaseerd op verschillende regelgeving of artikelen

Hoofdstuk 4 Bijlagen

<i>Bijlage 1</i>	<i>Overzichtskaart locatie plangebied</i>
<i>Bijlage 2a</i>	<i>Inrichtingskaart deel 1</i>
<i>Bijlage 2b</i>	<i>Inrichtingskaart deel 2</i>
<i>Bijlage 2c</i>	<i>Inrichtingskaart deel 3</i>
<i>Bijlage 3a</i>	<i>Dwarsprofielen deel 1</i>
<i>Bijlage 3b</i>	<i>Dwarsprofielen deel 2</i>
<i>Bijlage 4</i>	<i>Verkendend en aanvullend (water)bodemonderzoek (Geonius Milieu, februari 2021)</i>
<i>Bijlage 5</i>	<i>Bureauonderzoek Archeologie (Grontmij, mei 2015)</i>
<i>Bijlage 6a</i>	<i>Quickscan Flora en Fauna (Geonius Milieu, november 2020)</i>
<i>Bijlage 6b</i>	<i>Aanvullend Soortenonderzoek (Geonius Milieu, januari 2021)</i>
<i>Bijlage 7a</i>	<i>Aerius stikstofnotitie (Geonius, 5 oktober 2020)</i>
<i>Bijlage 7b</i>	<i>Aeriusberekening</i>
<i>Bijlage 8</i>	<i>Stroomschema toets Beheer- en ontwikkelplan voor de Rijkswateren (BPRW)</i>
<i>Bijlage 9</i>	<i>Grondstroomschema</i>